

Grävbestämmelser

Senast reviderat: 2024-05-20

Dokumentansvarig nämnd: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Vision

Policy

Strategi

Plan

Riktlinje

Innehållsförteckning

1.	Ansökan	3
1.1	Ansökan grävningstillstånd.....	3
1.2	Trafikföreskrifter	4
1.3	Tidsbegränsat grävstillstånd	4
1.4	Akut grävning	4
1.5	Ansökan trafikanordningsplan (TA-plan).....	4
1.6	Polistillstånd	4
2.	Allmänt.....	5
2.1	Informationsskyldighet	5
2.2	Utmärkningsansvarig	5
2.3	Renhållning och snöröjning	6
2.4	Brister	6
3.	Återställande	6
3.1	Återställande gatumark.....	6
3.1.1	Återställningskostnader gata	7
3.2	Återställning & återställningskostnader grönytor.....	8
3.3	Återställning sten- och plattytor	9
3.4	Besiktningar	9
3.5	Avbrytande av arbete	9

1. Ansökan

1.1 Ansökan grävningstillstånd

Innan något arbete i allmän platsmark får påbörjas ska grävningstillstånd ha erhållits. Ansökan ska innehålla ifylld grävningensansökan, ortofoto med väl utmarkerat arbetsområde samt eventuell TA-plan via kommunens hemsida. Vid grävning i grönytor ska det i ansökan anges ett preliminärt datum för övertagandebesiktning.

Vid grävning i grönytor ska kontakt tas i tidigt skede (innan grävningensansökan skickas in) med kommunens landskapsingenjör och platssyn med densamma ska ske där grönytor påverkas. Föreslagen sträcka ses över och alternativa sträckningar diskuteras vid behov. När grävsträckan är muntligt överenskommen inkommer entreprenör med dokumentering i form av ortofoto innehållande grävsträckan, schaktbredd och arbetsområde utritat. Platser där särskilda överenskommelser förekommer markeras med en numrerad punkt. Till kartan bifogas numrerad lista där överenskommelserna tydligt framgår och kan härledas till markerad plats, bild finns med där det behövs för förtydligande. Samtlig av denna information skall vara bifogad grävningensansökan. Förfarandet för ansökan vid grävning i grönytor beslutades av samhällsbyggnadsnämnden 2024-02-29 (SBN/ 2024:46).

Handläggningstiden för grävningensansökan beräknas ta upp till 15 arbetsdagar. Grävningstillstånd ska sökas för enstaka objekt. Ansökan om grävningstillstånd görs via blankett som återfinns på Mjölby kommuns hemsida. Vid bedömning av ansökan beaktas kommunens intresse av föreslagen lednings placering i förhållande till kommunens anläggningar, arbetsmetod, framkomlighet och trafiksäkerhet, olägenheter för allmänheten, skydd av växtlighet, byggtid med hänsyn till arrangemang och liknande samt hur återställningen ska ske. Grävningstillståndet kan förenas med vissa utförandekrav.

Innan ansökan om grävning skickas in ställs krav på en genomförd kontroll i ledningskollen. I ansökan för grävningen ska intilliggande ledningar i förhållande till arbetsområdet kunna redovisas. För att grävningstillstånd ska kunna beviljas måste den sökande inneha ledningsrätt, markavtal eller servitut på platsen för arbetet. Har sökande fullmakt från ledningsägare ska detta bifogas per ansökan.

Om grävningstillstånd ansöks för en längre period än för vad som arbetet avser, krävs ett inlämnande av startbesked vid påbörjad grävning. Startbesked inlämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen.

1.2 Trafikföreskrifter

I ansökan om grävning ska det framkomma om arbetet kommer att kräva en trafikföreskrift. En trafikföreskrift används exempelvis för att stänga av en väg eller gångbana i samband med ett arbete. Vanligtvis föreskrivs exempelvis: fordonstrafik förbjuden, genomfart förbjuden, parkeringsförbud m.m.

Om en trafikföreskrift behövs för ett arbete ska den sökande bifoga detaljer (innehållande exempelvis mått) på den eventuella avstängningen/ omledningen. Detta underlag ska kunna användas av en handläggare för att bedöma vilken typ av föreskrift som ska användas för arbetet. Samhällsbyggnadsförvaltningen beslutar om trafikföreskrifter. Vid behov av en trafikföreskrift för grävningen kan handläggningstiden för grävningstillståndet komma att påverkas.

1.3 Tidsbegränsat grävstillstånd

Eftersom grävningstillstånd är tidsbegränsade krävs en förlängning av tillståndet om byggtiden överskrids. Grävstillståndet ska alltid vara gällande och finnas tillgängligt samt kunna visas upp på arbetsplatsen.

1.4 Akut grävning

Vid akuta ärenden kan grävning påbörjas utan tillstånd. Ansökan skall skickas in senast dagen efter påbörjat grävarbete. Kontakta kommunen vid tveksamheter kring växtlighet, återställning etc.

1.5 Ansökan trafikordningsplan (TA-plan)

Väghållaren ansvarar för att gatorna har god framkomlighet och att vägarbeten är märkta enligt gällande föreskrifter. För de gator som Trafikverket är väghållare för gäller Trafikverkets allmänna bestämmelser. När det gäller enskilda eller privata vägar är det respektive väghållare som skall godkänna arbetet.

På de kommunala vägarna skall alltid TA-plan sökas. Ansökan görs via blankett som återfinns på Mjölby kommuns hemsida. Innan arbete kan påbörjas måste en godkänd TA-plan finnas om arbetet kräver en sådan. Godkänd TA-plan ska finnas tillgängligt på arbetsplatsen och kunna visas upp på förfrågan.

1.6 Polistillstånd

Vid arbeten som kräver upplag, byggplatsetablering eller annan typ av ianspråktagande av allmän platsmark krävs tillstånd för detta från polismyndigheten.

2. Allmänt

Arbete i väg ska planeras och bedrivas på så sätt att anläggningarnas konstruktion, bärighet och slitstyrka består. Arbeten intill ledningar och kablar utförs med respektive verks och bolags föreskrifter. Senaste versionen av AMA anläggning gäller. Vid markering av ledningsläge ska temporär märkfärg användas. Ledningsägaren skall under arbetet utföra en egenkontroll. Egenkontrollen ska dokumenteras skriftligt och vid anmodan överlämnas till kommunens representant vid slutbesiktningen eller vid förfrågan.

Egenkontrollen ska minst omfatta följande:

- Syn
- Förlägningsdjup
- Materialval
- PAH-kontroll
- Övrig återställning

I egenkontrollen ska ledningsägaren kunna uppvisa att underentreprenörer har tagit del av informationen som framkommer i Mjölby kommuns grävningsbestämmelser (Bilaga 1 och Bilaga 2) samt att de följer de villkor som grävstillståndet förenas med.

Packningsprov kan komma att krävas för huvudgator, bussgator och industrigator, i de fall där kommunen anser att det är nödvändigt.

2.1 Informationsskyldighet

Vid större arbeten som stänger av eller kraftigt försvårar framkomligheten, ska allmänheten informeras. Detta ska utföras på bekostnad av sökanden. Vid grävningsarbeten som påverkar framkomligheten är det av stor vikt att allmänhet, fastighetsägare, näringsidkare, polis, ambulans, brandkår, kollektivtrafik och övriga berörda får tillräckligt med information. Ledningsägaren ansvarar för att berörda parter informeras i god tid innan arbete påbörjas och vid behov sätta ut upplysningsmärke (J2) som förvarning om kommande arbeten. Informationen görs i samråd med samhällsbyggnadsförvaltningen.

2.2 Utmärkningsansvarig

Sökande eller ansvarig arbetsledare ska ha dokumenterad utbildning enligt Trafikverkets "Kompetensnivå 3A", max 5 år gammal, samt god kunskap i upprättande av trafikanordningsplan. Sökande ansvarar för att upprätta samt att godkänd trafikanordningsplan följs. Avvikelse och förändringar ska godkännas av kontaktperson hos samhällsbyggnadsförvaltningen. Ansvarig arbetsledare ska tillse att all personal har erforderlig utbildning och att det på arbetsplatsen finns en person som ansvarar för vägarbetsutmärkningen. Samtliga som arbetar på vägen skall ha utbildning enligt Trafikverkets "Kompetensnivå 1", max 15 månader gammal.

2.3 Renhållning och snöröjning

Renhållning, snöröjning samt underhåll av upplåtet område åligger entreprenören under byggtiden och till dess att arbetet är avslutat.

2.4 Brister

Kontroll av trafik- och säkerhetsanordningar sker löpande. Påtalade brister ska omedelbart avhjälpas. Jourtelefonnummer måste lämnas till kommunen så att fel och brister kan åtgärdas även utanför ordinarie arbetstid. Kommunen har alltid vid underlåtenhet rätt att utföra detta på anläggningsägarens bekostnad.

3. Återställande

3.1 Återställande gatumark

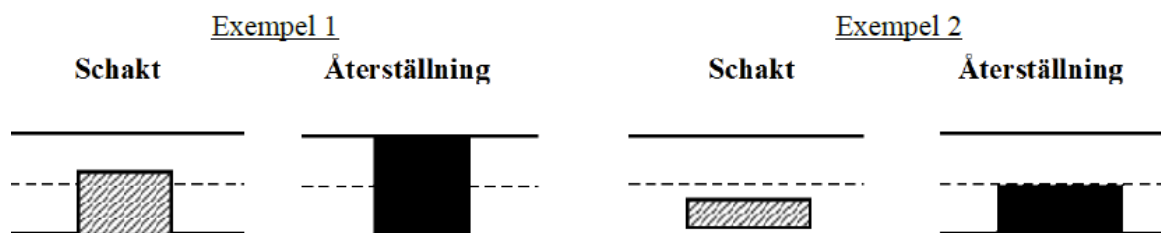
Ledningsägaren ansvarar för återställning av de obundna lagren. Överbyggnad och packning av obundna lager ska utföras enligt gällande anläggnings AMA. Den standard som Mjölby kommun har gällande lagertjocklekar på obundna lager framkommer i tabell 1.

Gatu- typ	Bärlager 0-32	Förstärkningslager 0-100
Huvudgata, industrigata	25 cm	42 cm
Lokalgata	25 cm	32 cm
Cykelbana	8 cm	32 cm
Gångbana	8 cm	32 cm

Tabell 1: Överbyggnadstjocklek obundna lager.

Allt beläggningsarbete ska utföras med minsta möjliga antalet skarvar.

Asfaltskanter ska skäras raka i kvadratisk eller rektangulär form. Snittet ska generellt göras minst 50 cm utanför schaktkant samt följa gatans huvudlinje. Skärning av asfaltskanter ska utföras på ett sådant sätt att jämn anslutning mot omkringliggande lager erhålls samt att lös och skadad asfalt tas bort, se figur 1.

Figur 1: Exempel på återställning.

Om avståndet mellan kantstöd/ gamla lagningar och ny schaktkant är mindre än 75 cm, skall hela mellanrummet beläggas. När bredden på asfaltsåterställning efter schakt kommer att utgöra mer än 75 % av körbanan/körfältsbredd ska hela körbane-/körfältsbredden asfalteras.

På gång/cykelbanor ska hela gång/cykelbanebredden återställas om bredden på asfaltsåterställning efter schakt utgör mer än 25 % av gång- eller cykelbanebredd, eller om gång- eller cykelväg är smalare än 1,5 m. Asfaltåterställning i cykel- eller körbana skall alltid utföras på en längd av minst 1,5 m i körriktningen.

I refuger skall hela ytan läggas om då ytan på asfaltåterställning efter schakt överstiger halva ytan eller då refugens bredd är smalare än 1,5 m. Vid schakt i asfaltbeläggning nyare än 3 år skall ny asfaltering ske på berörd sträckas hela gatu-/vägbredd + minst 2 m i respektive ände på schakt.

Särskild noggrannhet ska vidtas vid anslutningar till husliv, kantstöd, stolpar etc. Brunnsbeteckningar skall anpassas till ledningsägarens gällande standard.

Återställande av asfalt beställs av kommunen. Innan detta sker skall återställande i form av fyllning och packning vara genomfört. Efter slutförd återställning fakturerar samhällsbyggnadsförvaltningen den sökande för resterande återställning, i form av asfaltering.

3.1.1 Återställningskostnader gata

Återställningsavgift efter ledningsgrävning i allmän plats gata beslutades av Tekniska nämnden 2021-09-23. Kommunfullmäktige beslutade 2021-11-23. Återställningsavgiften började gälla 2022-01-01 (KS/2021:277).

- Vid grävning i asfaltsytor som är **äldre än 3 år** debiteras ledningsägaren med den faktiska lagningskostnaden samt ett påslag med 50 %.
- Vid grävning i asfaltsytor som är **3 år eller nyare** debiteras ledningsägaren med den faktiska lagningskostnaden samt ett påslag med 100 %.

Genom dessa återställningskostnader får kommunen täckning för framtida underhållskostnader som uppstår samt bidrar med uppmuntran till ökad samordning inom och mellan ledningsägarna.

3.2 Återställning & återställningskostnader grönytor

Tillvägagångssätt för återställning samt kostnader beslutades av samhällsbyggnadsnämnden 2024-02-29 (SBN/ 2024:46).

Nedtagning träd

Träd som behöver tas ned inför grävningen eller som kommunen bedömer behöver tas ned utifrån förväntade eller uppkomna skador ersätts med trädets värde enligt Alnarpsmodellen (exempel på tidigare värderingar finns längst ned i detta avsnitt). Värderingen sker normalt innan grävstart och bekostas av sökanden. I de fall oväntade skador uppstår görs värderingen när skadan uppstått. Värderingen kan ske antingen internt av kommunens landskapsingenjör eller externt av företag med utbildning inom området.

Kommunens landskapsingenjör gör bedömning från fall till fall kring när alnarpsmodellen är tillämpbar.

Skada på träd

Träd som blivit skadade men bedöms kunna stå kvar i nuläget ersätts enligt avsnittet "skadereglering på träd" i alnarpsmodellen. Gäller även rotskador. Grävning, upplag eller körning med tunga fordon inom trädets rotzon räknas som skada om inget annat anges. Rotzonen innebär stamdiametern x 15 alternativt 2m utanför kronspets. Sträckan som är längst av de alternativen gäller.

Återställning & återställningskostnader övriga grönytor

Större buske/buskesträd som inte går under kategorin "Mindre buskar" och inte heller omfattas av alnarpsmodellen ersätts med 5000kr/st.

Större döda träd som tas ned hanteras genom att stamdelen placeras på av kommunen utpekad plats, om möjligt i nära anslutning till växtplatsen.

Mindre buskar (T.ex. Prydnads- och häckplanteringar) återplanteras av entreprenör. Metod och växtmaterial som ska användas överenskommes med landskapsingenjör. Syn görs vid färdigställande. Entreprenören ansvarar för etableringsskötsel. Etableringssyn utförs 2 år efter färdigställande.

Gräsytor ska återställas till samma skick som innan grävningen. Ytan jämnas av, luckras och sås in med gräsfrön eller färdiggräs. Om stenar kommit upp i dagen vid grävning ska dessa plockas bort för att ytan ska kunna skötas. Entreprenören ansvarar för etableringsskötsel. Etableringssyn görs kommande säsong efter minst 1år.

Exempel på tidigare värderingar (alnarpsmodellen) av träd i Mjölby

Sorbus austracia (Oxel) med stamomkrets 28cm. Inga skador. Fullt vital.
25 044kr

Sorbus intermedia (Oxel) med stamomkrets 74cm. Små skador på krona, stam, och stambas/rot. Måttligt försämrad vitalitet. 108 462kr

Salix (Pil) med stamomkrets 70cm. Måttlig skada på stam och krona. Något försämrad vitalitet. 68 218kr.

3.3 Återställning sten- och plattor

Gatsten som tas bort i samband med grävningsarbeten ska behållas rena och hela samt läggas på pall. Pall med gatsten och/ eller plattor ska tydligt markeras med arbetsområdets gatunamn/områdesnamn för att därefter transporteras till Mjölby kommuns centrallager på Ramstadgatan.

Gatsten sätts i ursprungligt mönster. Återställning sker i samråd med samhällsbyggnadsförvaltningen.

3.4 Besiktningar

Efter genomfört arbete och aktuell återställning ska ledningsägaren inkomma med slutanmälan till kommunen. Vid övertagandebesiktning kontrolleras att arbetets kvalitet och återställningens omfattning är i överensstämmelse med grävningsbestämmelserna. Om onormala sättningar, fel eller annan skada konstateras – som kan hänföras till icke fackmässigt arbete – är ledningsägaren skyldig att åtgärda samt ersätta kommunen även för de eventuella extra kostnader som är förknippade med dessa.

Mjölby kommun kallar vid behov till garantibesiktning när garantitiden börjar gå mot sitt slut. Sökande har ett garantiansvar på 2 år på utfört arbete i gatumark. Fel som uppstår inom garantitiden ska åtgärdas av sökande på dennes bekostnad.

Tid för etableringsskötsel för grävning i grönytor framkommer i avsnitt 3.2 "Återställning & återställningskostnader grönytor".

3.5 Avbrytande av arbete

Mjölby kommun förbehåller sig rätten att, efter samråd med ledningsägaren, omedelbart avbryta arbete om grävning medför att trafikanters eller tredje mans säkerhet äventyras – eller om trafikantordningsplan, säkerhetsföreskrifter eller gällande grävningsbestämmelser ej följes. Kommunen kommer då att på ledningsägarens bekostnad utföra eventuellt resterande nödvändigt arbete gällande återställning. Arbetet kan även avbrytas om arbetet inte är avslutat 24 timmar innan angiven tid och grävningstillståndet inte har förlängts, eller om påtalade brister inte åtgärdats exempelvis beträffande miljön. Den som påbörjar grävningsarbeten utan grävningstillstånd, öppningsanmälan eller bryter mot tillståndets villkor, riskerar dels skadeståndskrav från kommunen, dels att behöva ta bort/ flytta ledningen och återställa. Utebliven slutanmälan kan resultera i att fler grävningstillstånd ej beviljas.

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Telefon: 010-234 50 00
E-post: samhallsbyggnad@mjolby.se
Burensköldsvägen 11-13, 595 80 Mjölby

